

Nikolaos P. Vasiliadis

Despre neprihănire putere – frumusețe

Traducere din limba greacă:

Ilie Stănuș

EDITURA EGUMENITA

2018

Și nunta este părintele credincioșilor, al oamenilor sfinți!⁵⁶ Dar pentru ca nunta să fie *părinte al sfinților* trebuie să cultivați neprihănirea și, în general, viața virtuoasă încă de acum când sunteți adolescenți și tineri, înainte să vă aflați în grădina sfântă și binecuvântată de Dumnezeu a căsătoriei.

Răspunsurile la cele trei întrebări, pe care vi le-am pus în suflet, să vi le dați singuri, liber, responsabil, cinstit și sincer.

Priviți în jurul vostru: viața familiei de astăzi este grav bolnavă. Însă voi, tinerii neprihăniți, puteți să o vindecați.

Dumnezeu fie cu voi!

Cuprins

Prolog	5
Introducere	9
Obiect al cinstei, nu al rușinii	15
Măreția neprihănirii	21
Unde duce disprețuirea neprihănirii?	31
Neprihănirea este forță creatoare	43
Cum vă veți putea păzi neprihănirea?	53
Mai poate fi astăzi cu puțință o viață neprihănită?	95
Mă reîntorc în împărăția crinilor!	107
Ești persoana care își dorește copii?	113

⁵⁶ Sfântul Grigorie Teologul, PG 37, 633; 634.

Respect Astfel, când fac publicitate, de exemplu, unui detergent sau unui insecticid, însoțesc această reclamă și de o imagine provocatoare, pentru a excita imaginația și a aprinde poftele trupești. Las deoparte revistele, cinematograful, televizorul, romanele, jocurile, divertismentul. Toate sunt intens îmbibate și gândite provocator cu „sex”, care este constant adulat. Societatea noastră a concentrat aproape toate interesele ei în acest instinct, iar corpul uman a ajuns obiectul plăcerii și valoarea care este din ce în ce tot mai subestimată.

De altfel, așa cum arată și medicul francez René Biot, „astăzi, amestecul dintre băieți și fete se petrece în toate mediile: atât la universitate, cât și pe stadion, în plimbările comune, în ieșirile în grup... S-au creat cuvinte care nu sună deloc bine: «combinație», «agățat». Aceste cuvinte scot la lumină un fapt social, care ridică anumite probleme”.

Este limpede că cu toate acestea capcanele bine așezate ale imoralității și eroticii se înmulțesc. Iar pe când propagandiștii imoralității vorbesc despre... victimele vieții neprihănite, tinerii și tinerele, care tac fără să ceară răspunsuri clare, responsabile și prețioase pe aceste teme, nu se simt deloc bine, sau se lasă târați în imoralitate, și astfel ajung victime ale ignoranței sau ale curiozității lor. Își justifică această atitudine prin astfel de vorbe la modă: „Urăsc ipocrizia și falsa pudoare! Mă destind conform firii! Sunt sincer cu mine!” și altele asemănătoare...

Obiect al cinstei, nu al rușinii

Într-o lume stăpânită de sexualitate, cu provocările persistente și cu multe capcane ale senzualității în care elementul erotic este adulat continuu și din ce în ce mai mult, adolescenții care se află la vârsta la care simțurile se trezesc, trec printr-un pericol direct. De aceea este foarte firesc să se problematizeze cu privire la purtarea lor.

La vârsta voastră nu vorbesc doar simțurile; împreună cu acestea se unește și firea vârstei, și inima cu tresăltările ei. Iar aceste tresăltări adolescentine, deoarece încă nu sunt dirijate nici de rațiune, nici de experiență, sunt de obicei stângace și imature. Ca să fiu mai aproape de adevăr, notez faptul că, de cele mai multe ori, vorbește mai degrabă imaginația decât inima. Imaginația la vârsta pubertății și a tinereții, însoțită de curiozitate, este foarte puternică. De altfel, condițiile de viață din ziua de astăzi acutizează curiozitatea și incită și mai mult imaginația. Astfel, teatrul, cinematograful, televizorul, lecturile, reclamele, așa cum am mai arătat, sunt îmbibate de sexualitate, și aproape de acestea mai e și așa-zisa artă a „realismului”, ajută indirect la imoralitate, vă trezesc și vă stârnește sensibilitatea, lăsând deschisă ușa sufletului și a inimii voastre la fiecare formă de imbecilitate, mizerie și imoralitate.

René Biot relatează că un oarecare pedagog cu destulă experiență și devotament în munca sa scrie legat de problema tinerelor fete: Manifestările trezirii imaginației în jurul acestor teme încep „din inimile săgetate care se formează pe marginea cărților – din lectura ascunsă a romanelor erotice și din flecărelile interminabile cu colege pe aceste teme, precum întâlnirile pe care imprudent le stabilesc sau le acceptă. La această vârstă caracterizată de plictis, relațiile dintre fete și băieți rar rămân (în cazul în care ei au avut parte de o creștere aleasă) la limitele unei bune prietenii autentice, așa cum ar trebui să fie de obicei, dacă educația din familie a fost una mai bună”.

Însă același lucru îl completează și Biot, ar putea observa cineva în ceea ce-i privește și pe adolescenți.

La vârsta voastră este firesc să aveți oportunități și să vi se dea motive care vă vor mișca simțurile. Însă în aceste situații trebuie să fiți atenți, astfel încât să nu ajungeți victime ale rătăcirii imaginației voastre. Și, în special, atenție să nu vă jucați cu primele dovezi ale sentimentalității și nici să flirtați în mod superficial în stânga și-n dreapta.

Rousseau a scris așa: „Orice iese din mâinile Creatorului este bun; însă orice se află în mâinile oamenilor degenerază”.

Acest lucru se întâmplă și cu instinctul sexual, deoarece și acest instinct, „cel mai sacru instinct cu putere de creare, care-l face pe om împreună-creator cu Dumnezeu”³, este creație a iubitorului de oa-

meni Dumnezeu. Așa cum scrie Sfântul Atanasie: „toate făpturile lui Dumnezeu sunt bune și curate, deoarece Cuvântul lui Dumnezeu nu a făcut nimic nefolositor și necurat”. Și completează acest mare părinte al Bisericii, lămurind întreg subiectul privitor la acest instinct: „Fericit este acela care în anii tinereții sale și-a asumat liber jugul nunții și se folosește de capacitatea sa firească pentru dobândirea de copii. Însă, dacă se folosește de această capacitate pentru desfrâu și păcat, atunci” se folosește în chip rău de darul lui Dumnezeu, și de aceea „trebuie să aștepte pedeapsa, despre care a scris Apostolul (Evrei 13, 4) (...). Pentru că doar atunci ne infectăm, când lucrăm păcatul necurat”⁴.

Aceeași temă ne-o limpezește și gura de aur a Bisericii, Sfântul Ioan Gură de Aur, accentuând: „Dorința (care este legată de instinctul sexual, *n.a.*) nu este păcat, însă când deviază de la măsură și nu vrea să rămână în legile nunții, atunci se întâmplă căderea și păcatul”⁵.

Și ca să nu rămână nicio îndoială că și acest instinct este darul lui Dumnezeu pentru omul rațional, în alt loc spune așa: „Dorința trupească a fost sădită în om de către Dumnezeu pentru un scop anume, pentru nașterea de copii”.

Astfel, instinctului sexual, dar al lui Dumnezeu făpturii raționale, i s-a dat să participe la puterea creatoare a lui Dumnezeu. Acest instinct este

³ *Vezi* Δημ. Κωνσταντελλου, Γάμος – σεξουαλικότητα - αγαμία, trad. gr. de Δημ. Βακάρου, Tesalonic, 1986, pp. 24-25.

⁴ Sfântul Atanasie cel Mare, *Epistola* 48, BEΠΕΣ 33, 81, 82.

⁵ Sfântul Ioan Gură de Aur, *PG* 60, 508.

putere tainică; îl face pe om capabil de a crea viață, un om nou.

În consecință, acest instinct este sacru, și folosirea lui trebuie să se facă într-un mod sfânt și pentru un scop sfânt. Așadar, mecanismele acestea care se află în trupul nostru creat de Dumnezeu pentru dorința trupească trebuie să funcționeze doar în limitele pe care le-a pus Creatorul. Despre aceste mecanisme create de Dumnezeu, apologetul Tertulian a scris foarte frumos: „Natura trebuie să fie obiect al cinstei, nu al rușinii”.

În plus, nu trebuie să uităm că mecanismele înțelepte care există în corpul nostru plăsmuit de Dumnezeu sau, mai exact, aceste lucrări sacre, sunt inimaginabil de puternice. Atunci când ne folosim de ele în afara limitelor lor pot să distrugă trupul, să dea peste cap rațiunea și pudorea, să rănească adânc sufletul. Au forța de a conduce la fapte care distrug viața. O asemenea lucrare sacră și înțeleaptă, dată de Dumnezeu, este instinctul sexual. Acest instinct este precum puterea dinamitei. Dinamita este o forță folositoare dacă este folosită corect, unde și când trebuie. Altfel devine cauză a nenumărate nenorociri. Așa și cu actul conjugal. Când este practicat corect înfrumusețează viața oamenilor; Dumnezeu îl prețuiește pe om punându-l pe acesta co-creator cu El, iar omul îl slăvește. Dar dacă acest instinct nu este folosit responsabil, urâtește viața, literalmente o aruncă în aer și-l face pe om nefericit, deoarece își distruge cu propriile sale mâini trupul, care este *templul lui Dumnezeu*. Și Dumnezeu îl ni-

micește pe omul care a nimicit cu atâta dispreț sfântul Său templu (vezi *1 Corinteni 3, 17*).

De aceea și problema curăției interioare sau a neprihănirii este una dintre cele mai importante din viața noastră și, mai întâi de toate, în viața adolescentului și a tânărului, deoarece în acești ani este timpul la care își fundamentează viața.

Este înfricoșător faptul că tânărul și tânăra sunt târâți până ce își distrug viața, în loc să rămână în hotarele siguranței și ale bucuriei pe care le-a stabilit iubitorul de oameni Dumnezeu în făptura sa rațională. Rămânând pe calea pe care a trasat-o în această problemă pentru om dumnezeiasca pronie, vor putea să se valorifice pe ei înșiși. Folosindu-se în mod corect de acest sentiment în care se îmbină foarte multe elemente, legate de glasul instinctului, se vor învrednici să vadă născându-se din propriul lor trup o făptură nouă, copilul lor; se vor învrednici să vadă un om nou „după chipul și asemănarea lor”, pregătit să răspundă cu iubirea sa iubirii lor comune și să constituie deja împreună cu ei un cerc de devotament sfânt, în care fiecare oferă atâta dragoste și afecțiune câtă și primește; și primește atâta dragoste și afecțiune câtă și oferă!

Când tânărul și tânăra văd lucrul acesta în lumina credinței creștine înțeleg atunci că noua viață, care a răsărit din propriul lor trup, a venit pe lume după grija preaputernică și voia cea sfântă a lui Dumnezeu. A odrăslit bucurie din ascultarea lor față de legea lui Dumnezeu și față de conlucrarea lor cu Dumnezeu. A odrăslit și, într-un mod necon-

ceput și neînțeleș pentru rațiune, în acest trup s-a sălășluit un suflet înțelegător, liber și nemuritor, având ca menire veșnicia preadoritului Rai, unde părinți și copii vor binecuvânta numele lui Dumnezeu împreună cu îngerii în vecii vecilor!

Însă aceste lucruri presupun oameni plini de dorințe sfinte și voință puternică; oameni care cred că sunt slujitori ai acestei sfinte taine, în care dobândesc o nouă măreție. Într-un cuvânt, presupun *oameni curați*.

Măreția neprihănirii

„Care este adevărata curăție?”, întreabă, în scrisoare, eleva din clasa a IX-a.

În loc să răspund printr-o definiție – pe bune, există vreo definiție pentru acest subiect măreț? – voi încerca să prezint măreția neprihănirii.

Dumnezeu Creatorul i-a dat omului (precum și plantelor și animalelor) legi înțelepte, indispensabile pentru înmulțirea speciei. Suntem datori să păstrăm aceste legi pentru a lucra în mod corect și eficient eternizarea neamului nostru. Neprihănirea nu este altceva decât virtutea înfrânării și a stăpânirii de sine în ce privește instinctul procreării, până în ceasul căsătoriei. Însă această virtute pe care omul rațional trebuie să o practice în mod liber și de bună voie până în ceasul căsătoriei, această virtute pe care au denigrat-o toți cei care disprețuiesc legile sfinte și sacre ale înmulțirii pe pământ nu se identifică deloc cu disprețuirea instinctului procreării. Curăția duhovnicească nu neagă legea Creatorului. Din contră, prețuiește acest instinct. Pe când lipsa de curăție, adică eludarea acestei virtuți și egoismul ce ține de partea animalică a omului, este pura re-negare trufașă a legilor lui Dumnezeu, stricăciunea trupului, profanarea vieții duhovnicești, cea mai mare înjosire a vieții veșnice.